

"החדש הזה לכם ראש חדשים" כוונה נשגבה לכוון כל ראש חודש: להכתיר את הקב"ה ולבטל כח המזלות!

על ביטול מזל טלה, וגם קביעות חודש ניסן לחודש הראשון, הוא כדי לזכור שהקב"ה ביטל מזל טלה בחודש זה.

"אלהי מסכה" בבחינת מסך המבדיל בין אדם להקב"ה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר המצוה השנייה הכלולה בפסוק: "החודש הזה לכם" - לקדש את החודש כאשר הירח מתחדש ונראה ברקיע. וצריך ביאור איזה פגם יש בחודש שצריך לתקנו ולקדשו בראש חודש. ונראה לבאר הענין בזה, על פי מה שכתב ה"אור החיים" הקדוש פרשת קדושים לפרש הפסוק (ויקרא יט ד): "אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ה' אלקיכם". וצריך ביאור מדוע נקראים האלילים "אלהי מסכה", וביאר בלשון קדשו:

"כי בעשות האדם מעשה הגון תשרה עליו שכניה, ובעונבו פי ה' האבר שבו חטא שורה עליו רוח הטומאה, והוא מסך המבדיל בינו ובין אלקיו, כדרך אומרו (ישעיה נט ב) כי אם עוונותיכם היו מבדילים וגו', והוא מאמרו כאן ואלהי מסכה, פירוש אלהים שהם מסכים מבדילים אתכם ממקור החיים, לא תעשו אותם לכם, הא למדת שהפונה לעבודה זרה גורם מסך המבדיל בינו ובין קונו, ולזה גמר אומר אני ה' אלקיכם, לומר ממי הוא נבדל מצד המסך הלז".

ונראה להרחיב הביאור בזה על פי מה שכתוב בפרשת ואתחנן (דברים ד ט): "ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים, ונדחת והשתחוית להם ועבדתם, אשר חלק ה' אלקיך אותם לכל העמים תחת כל השמים". ופירש רש"י: "אשר חלק ה' לאלהות, לא מנען מלשעות אחריהם, אלא החליקם בדברי הבלים לטרדם מן העולם".

נמצינו למדים מפסוק זה כי איש ישראל צריך זהירות גדולה, מכל מערכת השמים, השמש הירח הכוכבים וכל צבא השמים, אשר בהם נכללים גם כל י"ב מזלות שהם בצורת כוכבים, שלא לטעות כאילו יש בהם ח"ו איזה ממש להנהיג את עולם הטבע, אלא צריך להאמין אמונה שלימה שכולם מונהגים מאת הקב"ה שברא אותם ומנהיגם כרצונו.

וזהו ביאור דברי הנביא (ישעיה מ כו): "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא". כלומר שאו מרום עיניכם לראות כל מערכות צבא השמים, אולם אל תטעו ח"ו בהם כאילו יש בהם כח להנהיג את העולם, אלא "וראו מי ברא אלה", זכרו נא היטב שהקב"ה בראם והוא מנהיגם כרצונו.

בא וראה מה שכתב הרמב"ם (הל' עבודת כוכבים פ"א ה"א), כי דור אנוש שעבדו עבודה זרה משום שטעו לתת ממש בהנהגת הכוכבים והמזלות:

"בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדול... אמרו הואיל והאלקים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם, ונתנם במרום וחלק להם כבוד, והם שמשים המשמשים

אולם גם זה צריך ביאור, מדוע באמת אנו זוכים בראש חודש לכפרה על כל תולדות ימי החודש. זאת ועוד ראוי לבאר מה שהביא הטור הנ"ל בשם פרקי דרבי אליעזר, כי בחטא העגל ניטלו ראשי חדשים מהאנשים וניתנו יותר לנשים שלא חטאו בעגל, וצריך ביאור מהו הקשר בין חטא העגל לביטול ראש חודש יותר מביטול שאר ימים טובים.

חודש ניסן ביטול בכור המזלות טלה

ונראה לבאר כל זה, בהקדם לבאר מהו היחוד של חודש ניסן שהקב"ה צונו: "החודש הזה לכם ראש חדשים", למנות אותו תמיד לחודש הראשון, הן אמת שבו יצאו ישראל ממצרים, אולם מדוע זה כל כך חשוב להזכיר גם את החודש שבו יצאו ממצרים, ואין זה מספיק מה שאנו מזכירים עצם היציאה ממצרים בקריאת שמע של שחרית וערבית.

ויש ללמוד הביאור על כך מדברי הרמב"ן (שם יב ג) שביאר הטעם על מה שצוה הקב"ה להקריב קרבן פסח:

"איש שה לבית. טעם המצוה הזאת בעבור כי מזל טלה בחדש ניסן בכוחו הגדול כי הוא מזל הצומח, לכך צוה לשחוט טלה ולאכול אותו, להודיע שלא בכח מזל יצאנו משם אלא בגזירת עליון. ועל דעת רבותינו שהיו המצרים עובדים אותו, כל שכן שהודיע במצוה הזאת, שהשפיל אלהיהם וכוחם בהיותו במעלה העליונה שלו, וכך אמרו (מכילתא) קחו לכם צאן ושחטו אלהיהם של מצרים".

והנה מה שכתב הרמב"ן: "שהשפיל אלהיהם וכוחם בהיותו במעלה העליונה שלו", כוונתו כמו שכתב ה"בני יששכר" (ניסן מאמר ד דרוש א ע"ד הרמז), כי מה שהוציא הקב"ה את ישראל ממצרים דוקא בט"ו לחודש ניסן שהוא באמצע החודש, כי כל מזל מ"ב המזלות מתחיל את שליטתו בראש חודש וגומר את שליטתו בסוף החודש, נמצא כי באמצע החודש הוא בשיא תוקף שליטתו, כשמש שהוא מאיר בשיא תוקפו באמצע היום.

הנה כי כן מטעם זה דוקא באמצע החודש ט"ו לניסן, כאשר מזל טלה הוא בשיא תוקף שליטתו הכניע אותו הקב"ה, כי אף שדרך הטבע אין עבד יכול לברוח ממצרים, הוציא הקב"ה שש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף בניגוד לרצונם של המצרים, להורות לכל באי עולם כי ה' הוא האלקים שברא את המזלות ושולט עליהם שליטה מוחלטת.

מעתה ירווח לנו להבין המצוה עשה: "החודש הזה לכם", למנות את חודש ניסן לחודש הראשון לגבי כל שאר החדשים, כי רצוננו להזכיר בכך מה שביטל הקב"ה את הכוח של בכור המזלות מזל טלה, כשהיה בשיא תוקפו בחודש ניסן, ועל ידי זה יתחזק אמונתנו בה' בכל י"ב חדשי השנה, שהוא יתברך מנהיג את העולם ושולט על כל המזלות.

ולפי זה מבואר מה שצוה הקב"ה על המצוה למנות את ניסן לחודש הראשון, דוקא באמצע הציווי על מצוה הקרבת הקרבן פסח, כי שתי המצוות קשורות זה בזה בקשר אמיץ, שהרי הקרבת הפסח היא כדי לרמוז

בדרך הפשט הכוונה בזה כי ראש חודש נקרא מועד ויום טוב, כמבואר בגמרא (פסחים עז.): "ראש חודש איקרי מועד", וכן מבואר בגמרא (תענית יז): "וראש חודש גופיה יום טוב הוא". הטעם לכך מבואר ב"לבוש" (או"ח סימן תיז): "ראש חודש לא אסרה התורה בו מלאכה, מכל מקום יום שיש בו קדושה הוא יותר משאר ימי החול, כיון שמביאים בו קרבנות מוספין כמו ביום טוב, לכן נוהגות הנשים שלא לעשות בו מלאכה ומנהג טוב הוא".

בא וראה מה שמצינו חידוש גדול בענין י"ב ראשי חדשים, שהם מכוונים כנגד י"ב שבטי י"ה שכלל ישראל מורכב מהם, כמו שכתב הטור (או"ח סימן תיז) בשם אחיז רב יהודה:

"ואיתא בפרק מ"ה מפרקי דרבי אליעזר, לפי שלא רצו נשים ליתן נזמיהן לבעליהן במעשה העגל, לכך נתן להן הקב"ה שכון, שיהו משמרות ראש חודש יותר מהאנשים. ושמעתי מאחי הרב יהודה טעם לדבר, לפי שהמועדים נתקנו כנגד האבות, פסח כנגד אברהם דכתיב (בראשית יח ו) לוישי ועשי עוגות ופסח היה, שבועות כנגד יצחק, שתקיעת שופר של מתן תורה היה בשופר מאילו של יצחק, סוכות כנגד יעקב דכתיב (בראשית לג יז) [ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית] ולמקנהו עשה סוכות, וי"ב ראשי חדשי השנה שגם הם נקראים מועדים כנגד י"ב שבטים, וכשחטאו בעגל נטלו מהם ונתנו לנשותיהם, לזכר שלא היו באותו חטא".

מהי הסיבה שראש חודש הוא יום טוב

אולם דוקא עתה אחרי שלמדנו דברים ברורים, כי י"ב ראשי חדשים בכלל המועדים הם, וכמו שביאר ה"לבוש" משום שהכתוב הוסיף לנו קרבן מוסף בראש חודש, עם כל זאת עדיין מוטלת עלינו חובת הביאור, מדוע באמת י"ב ראשי חדשים הם ימים טובים, שהרי בכל מועד מצינו טעם ברור מדוע הוא יום טוב:

"חג הפסח", הוא זכר ליציאת מצרים, "חג השבועות" הוא זכר למתן תורה, "חג הסוכות" הוא זכר (ויקרא כג מג): "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", אך כאן בראש חודש אנו אומרים הלל, מתפללים מוסף ואומרים "כתר", ואין פוצה פה ומצפצף מהו היום טוב של ראש חודש.

הן אמת שאפשר לומר כי היום טוב של ראש חודש, מבוסס על מה שאנו אומרים בתפלת מוסף לראש חודש: "ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם". וכתב ה"בית יוסף" (או"ח סימן תכג) הפירוש על זה:

"כתב בארחות חיים (הלכות ראש חודש אות ב) בשם הר"ב יהודה הלוי, כי כינוי תולדותם שב אל החדשים, רצונו לומר כי עולת ראש חודש היתה באה על תולדות ימי החודש, ולפיכך קרא ראש חודש זמן כפרה, ופירש גם כן מיד שונא, מיד יצר הרע, ורצונו לומר כי שיעיר החודש לזכרון לפני ה' להינצל מן היצר".

שבת קודש הבא עלינו לטובה שמברכים בו חודש ניסן נקרא "שבת החודש", על שם שתיקנו חכמינו ז"ל לקרות בו פרשת החודש, שבה נצטוו ישראל על המצות עשה לקבוע את חודש ניסן שבו יצאו ממצרים, כחודש הראשון מכל י"ב חדשי השנה, כמו שכתוב בפרשת בא (שמות יב א): "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה".

הנה כי כן דבר בעתו מה טוב להתבונן במצוה הזאת: "החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה". נקדים מה שמצינו ברש"י שני פירושים על מצוה זו:

"החודש הזה, הראהו לבנה בחידושה ואמר לו, כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, על חדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים, שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי. הנה, נתקשה משה על מולד הלבנה, באיזו שיעור תראה ותהיה ראויה לקדש, והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כזה ראה וקדש".

נמצינו למדים מדברי רש"י כי בפסוק זה: "החודש הזה לכם ראש חדשים", נתן לנו הקב"ה שתי מצוות, מצוה אחת כפשוטו של מקרא, שנמנה תמיד את ניסן לחודש הראשון מכל י"ב חדשי השנה, וכמו שביאר הרמב"ן מצוה זו: "טעם החודש הזה לכם ראש חדשים, שימנו אותו ישראל חדש הראשון, וממנו ימנו כל החדשים, שני ושלישי, עד תשלום השנה בשנים עשר חדש, כדי שיהיה זה זכרון בנס הגדול, כי בכל עת שזכיר החדשים יהיה הנס נזכר".

אולם בפסוק זה נכללת גם מצוה קידוש החודש, לקדש את החודש כל ראש חודש כאשר הירח מתחדש ונראה ברקיע, ועל כך אמר לו הקב"ה: "כזה ראה וקדש". וזהו ששינינו במשנה (ר"ה כד.) כי אחרי שחקרו הבית דין את העדים שראו את הירח בתחילת החודש: "ראש בית דין אומר מקודש וכל העם עונין אחריי מקודש מקודש".

אלא שעתה מוטלת עלינו חובת הביאור: א) מדוע יש צורך שהבית דין יקדשו את החודש וכל העם אומרים מקודש מקודש, משמע שיש איזה פגם ביום זה שצריך לתקנו ולקדשו. ב) בשלמא המצוה למנות את ניסן לחודש הראשון שייך ליציאת מצרים, שהרי בחודש ניסן יצאו ישראל ממצרים, אולם איזה קשר יש בין מצוה קידוש החודש ליציאת מצרים.

י"ב ראשי חדשים כנגד י"ב שבטים

כדי לבאר כל זה הבה נתבונן ביום חשוב זה "ראש חודש", שכל אחד מאתנו נפגשים בו מדי חודש בחודש בכל ימי חיינו. אנו אומרים בו חצי הלל, קוראים בו בתורה קרבנות ראש חודש בפרשת פנחס (במדבר כח יא): "ובראשי חדשיכם תקריבו עולה לה' פרים בני בקר שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים", מתפללים בו מוסף ואומרים בו: "כתר יתנו לך ה' אלקינו". הנה כי כן צריך ביאור מהו הדבר המיוחד בראש חודש, שגרם לנו להוסיף בו כל העניינים הללו.

לפניו, ראויין הם לשבחם ולפארום ולחלוק להם כבוד, וזהו רצון האל ברוך הוא לגדל ולכבד מי שגדלו וכבדו, כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו, וזהו כבודו של מלך, כיון שעלה דבר זה על לבם, התחילו לבנות לכוכבים היכלות ולהקריב להן קרבנות, ולשבחם ולפארום בדברים ולהשתחוות למולם, כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה."

הנה כי כן מבואר ביתר שאת דברי ה"אור החיים" הקדוש, כי האלילים נקראים "אלהי מסכה", כי הם עושים מסך המבדיל בין אדם לבורא עולם, ולפי האמור הביאור בזה, כי הם משתמשים עם י"ב המזלות שתלה הקב"ה ברקיע השמים, כדי לעשות אותם מסך המבדיל בין הקב"ה ובין בני אדם בעולם הזה, כאילו ח"ו שהקב"ה נמצא רק בשמים ואינו מנהיג את העולם הזה, אלא מסר את ההנהגה לכוכבים ולמזלות השמים.

כל ראש חודש אנו מבטלים את שליטת המזל

מעשה יאיר עינינו וישמח לבנינו להבין המצוה הגדולה של: "החודש הזה לכם", לקדש את החודש בכל ראש חודש כשהירח נראה ברקיע, כי היות שכל ראש חודש מתחיל שליטה חדשה של מזל החודש, הרי יש בו סכנה שלא ניפול ברשת היצר של דור אנוש, כאילו יש בכח המזל להנהיג את הטבע.

לכן בכל ראש חודש מוטלת עלינו החובה לקדש את החודש לה', כדי לגלות בכך דעתנו שאין אנו מאמינים כלל במערכת הטבע, כי אם בהקב"ה שברא את העולם ומנהיגם כרצונו, ועל ידי זה נזכה להיות דבוקים בה' ובתורתו בכל ימות החודש, וכך בכל ראש חודש אנו מבטלים את הנהגת המזל החדש ומגלים את אמונתנו בהנהגת ה'.

נפלא להבין בזה מה שאנו אומרים קדושת "כתר" בתפלת מוסף לראש חודש, כי באמרינו: "כתר יתנו לך ה' אלקינו", אנו מכתירים את הקב"ה שהוא המלך היחיד שמנהיג של כל העולם, אפס מלכנו אפס זולתו, ובכך אנו שוברים ומבטלים את "אלהי מסכה", המנסים להשתמש עם י"ב המזלות כמסך המבדיל בין הנהגת העולם הזה להקב"ה.

הנה כי כן הרווחנו להבין מדוע י"ב ראשי חודשים הם בכלל ימים טובים, כי ידוע מה שמבואר בספרים הקדושים כי בכל יום טוב משפיע הקב"ה אור גדול מלמעלה, כדי שנוכל לקיים מצות החג בתכלית השלימות, כגון בפסח יורד שוב אותו אור גדול שירד ביציאת מצרים, כדי שנוכל לקיים בשלימות המצוה לספר ביציאת מצרים.

וכמו כן בראשי חודשים שנצטוו לקדש בהם את החודש, וכל העם אמרו "מקודש מקודש", כדי שלא יטעו ליפול ברשת היצר של דור אנוש שהכוכבים והמזלות מנהיגים ח"ו את העולם, על כן משפיע לנו הקב"ה אור גדול מלמעלה בראש חודש, כדי שיהיה לנו כח לבטל את הטעות בהנהגת המזלות על כל החודש, ולכן הוא בכלל יום טוב כי יורד בו אור גדול כמו בכל הימים טובים.

על פי האמור מבואר היטב מה שקשר הקב"ה שתי המצוות בפסוק אחד: "החודש הזה לכם", מצוה אחת למנות את חודש ניסן לחודש הראשון מכל החודשים, ומצוה שניה לקדש את החודש כשהירח נראה ברקיע, כי שתי המצוות קשורות זו בזו בקשר אמיץ כל ימות, לבטל בהם את העבודה זרה של הטועים בהנהגת הכוכבים והמזלות.

"זמן כפרה" על תולדות ימי החודש

בדרך זו ירווח להבין הנוסח בתפלת מוסף: "ראשי חודשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם", ופירש ב"ארחות חיים" הכוונה בזה: "כי עולת ראש חודש היתה באה על תולדות ימי החודש". לפי האמור יש לפרש הכוונה בזה, כי כך דרכו של היצר שמרוב טרדות האדם בפרנסתו, הוא עלול לטעות בהנהגת הטבע ולשכוח את ה' ככתוב (דברים ח יא):

"השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך... פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים".

אולם על ידי שאנו מקדימים לגלות דעתנו בראש חודש, שאנו מאמינים כי רק הקב"ה מנהיג את העולם ואין שום כח במזל החודש לפעול מעצמו, על ידי זה כל פעולתנו בכל ימי החודש נמשכים אחר הראש, ובזכות זה זוכים כפרה כל ימי החודש, אפילו אם ח"ו נשכח מן האדם הנהגת ה' לרגע קט מחמת טרדות היצר, ועל זה הוא שנאמר: "זמן כפרה לכל תולדותם".

הנה כי כן מבואר בזה דברי הטור בשם אחיו רב יהודה: "וי"ב ראשי חודשי השנה שגם הם נקראים מועדים כנגד י"ב שבטים, וכשחטאו בעגל נטלו מהם ונתנו לנשותיהם, לזכר שלא היו באותו חטא". כי בחטא העגל שאמרו לאהרן (שמות לב א): "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו", ביקשו להמשיך הנהגת העולם על ידי שור במרכבה, ועל ידי זה פגמו בי"ב ראשי חודשים שהעבודה בהם, להמליך את הנהגת הקב"ה על כל העולם בבחינת: "כתר יתנו לך ה' אלקינו", ולכן ניתנו יותר לנשים שלא חטאו בעגל.

ויש להוסיף בזה פרפרת נאה, לפי מה שכתב בשל"ה הקדוש (מסכת פסחים נר מצוה אות ו) לפרש הכתוב: "החודש הזה לכם ראש חודשים", לפי מה שכתב הטור (סימן תכט) שאין אומרים תחנון בכל חודש ניסן כי רוב החודש יצא בקדושה, וזהו פירוש הכתוב: "החודש הזה לכם ראש חודשים", כלומר כל שלשים יום של חודש ניסן הם בבחינת ראשי חודשים.

אך לפי האמור יש לומר, כי בכל ראש חודש אנו מקדשים את החודש, כדי שלא נטעה ליפול ברשת היצר של הנהגת המזל של אותו חודש, וענין זה הרי נעשה בגלוי בכל חודש ניסן שבו יצאו ממצרים ונתבטל הכח של מזל טלה, נמצא כי כל שלשים ימי חודש ניסן הם בבחינת ראשי חודשים.

ביאור כוונת הצירוף בכל ראש חודש

ועתה בא וראה כי על פי האמור יפתח לנו פתח לבאר מנהג ישראל תורה בדרך עבודה השווה לכל נפש, לכוון בכל ראש חודש בסיום הברכה האמצעית של תפלת מוסף לראש חודש את הצירוף של השם הוי"ה השייך לחודש ההוא, כמו שכתב ה"בני יששכר" (ראש חודש מאמר א אות יא) בלשון קדשו:

"דידוע הוא די"ב חודשי השנה המה נגד י"ב צירופי הוי"ה, בכל חודש מאיר צירוף אחר, ובתפלה צריך לכוין בכל חודש הצירוף המיוחד לו, ולפעמים פועלים להפוך הצירופים מדין לרחמים. ובזה פירשנו מה שאמרו רז"ל (מדרש שוחר טוב תהלים צא), מפני מה ישראל מתפללין ואינם נענים, מפני שאינם יודעים להתפלל בשם, שנאמר (שם צא יד) אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו, והדבר הוא לתיאמר מי הוא מישראל שאינו יודע את השם הנכתב והנקרא, ופירשנו שאינו יודע הצירוף השייך לכל חודש בזמן התפלה שהוא מתפלל, ועל כן נקראו הירחים חד"ש בגימטריא י"ב צירופי הוי"ה".

והנה בזמננו בחסדי השם אכשור דרא, כי בהרבה סידורים במוסף לראש חודש נדפסו כל י"ב צירופי שמות הוי"ה ליי"ב חודשי השנה, כדי שידעו לכוון בסיום הברכה הצירוף השולט באותו חודש. אולם נתקיים בנו מליצת הכתוב (ישעיה ס כא): "ועמך כולם צדיקים", כי אנו מסתכלים על הצירוף של החודש ההוא, ואין אתנו יודע עד מה כי אין לנו השגה בדברים העומדים ברומו של עולם.

הגם שכלל גדול הוא (רש"י סנהדרין קו: ד"ה רבותא): "רחמנא לבא בעי", ואמרו עוד (קידושין מ): "מחשבה טובה מצרפה למעשה", בכל זאת ראוי לקרב ענין זה אל השכל בדרך עבודה השווה לכל נפש, מהי התועלת לכוון הצירוף השייך לחודש ההוא. זאת ועוד, צריך להבין לפי ה"בני יששכר" כוונת המדרש: "מפני מה ישראל מתפללין ואינם נענים, מפני שאינם יודעים להתפלל בשם", מדוע מגיע עונש גדול כזה שלא יהיה נענה בתפלתו, רק משום שאינו יודע לכוון הצירוף של אותו חודש.

אך לפי כל האמור שבכל ראש חודש מוטלת עלינו עבודת הקודש, לגלות את אמונתנו הטהורה בה' שכל י"ב המזלות וכוכבי השמים אין להם שום כח עצמי, אלא הם תלויים ועומדים ברצון ה' שמשגיח על כל הנבראים ומנהיגם כרצונו, הנה כי כן זהו הענין שבכל חודש שולט צירוף אחד מיי"ב צירופי השם הוי"ה ברוך הוא, ללמדנו כי שורש החיות של כל חודש הוא מהקב"ה, ולכן חד"ש בגימטריא שיי"ב כמספר י"ב פעמים הוי"ה, לרמז שכל חודש מקבל חיותו מצירוף אחד.

על כן בכל ראש חודש כאשר המזל של אותו חודש מתחיל לשלוט, אנו מכוונים לצירוף של השם הוי"ה השולט באותו חודש כדי לגלות את דעתנו, שאנו מאמינים בני מאמינים שהקב"ה הוא המנהיג את כל העולם בי"ב צירופי השם השולטים בי"ב חודשי השנה, וכל המזלות אין בהם שום כח עצמי כי אם ממה שמקבלים מהשם הוי"ה ברוך הוא. ולפי זה מבואר למה אם אינו מכוון בשם של אותו חודש אינו נענה בתפלתו, כי חסר אצלו הגילוי של ביטול המזל של אותו חודש.

בדרך זו נשכיל להבין ביתר שאת מה שצונו הקב"ה למנות ניסן ראשון לכל חודשי השנה, כי הצירוף של חודש ניסן הוא שם הוי"ה כסדרו ביושר, היוצא מראשי תיבות הפסוק (תהלים צו יא): "ישמחו ה'שמים ו'תגלל ה'ארץ, לכן הוא ראש ושורש לכל חודשי השנה שהצירוף שלהם אינו כסדרו, ומקבלים ניקתם מהצירוף הישר של חודש ניסן.

וזהו הטעם שחודש ניסן נקרא בתורה (שמות יג ד): "חודש האביב" - אבי"ב הוא אותיות אב י"ב, כלומר אב ושורש לכל י"ב חודשים, כמו שכתב ב"דגל מחנה אפרים" (פרשת בא) לפרש המדרש (שמו"ר טו יג): "החודש הזה לכם, אמר שלמה (משלי ח טו) בי מלכים ימלוכו". ומבאר כוונת המדרש בלשון קדשו:

"כי יש י"ב מזלות וי"ב צירופי הוי"ה ב"ה השולטים בי"ב חודשי השנה, ועל ידי צירופים אלו נמשך כל הנהגות המזלות והמלכים, וזהו 'בי' היינו י"ב צירופים על ידם מלכים ימלוכו, שמשם נפסק ונמשך כל המלכים כנ"ל, ועל כן חודש האביב חודש ניסן הוא ראש השנה למלכים, כי בחדש ניסן הוי"ה שלו כסדר, והוא אב לכל הצירופים שהם נולדו מן הצירוף הראשון, ולכן ממנה נמשך הנהגות כל המזלות.

וכמו ששמעתי מן אדוני אבי זקני [הבעש"ט הקדוש] נשמתי עזן זללה"ה, שאמרו פעם אחת בחודש ניסן להרב המגיד המפורסם מטרטשין, עתה העת שצריכים להתפלל, כי באחד בניסן ראש השנה למלכים ואז נתמנו בו כל השרים ושלטונים שבעולם, ולעת עתה נתמנו שרים לא טובים, ועתה הוא העת להתפלל, עד כאן שמעתי מפיו הקדוש. ונראה לי שהוא מטעם הנ"ל, כי בחודש זה היא הוי"ה כסדר שהוא אב לכל י"ב צירופים".

בפסוק: "החודש הזה לכם"

כלולות ב' מצוות,

(א) למנות ניסן לחודש

הראשון, (ב) לקדש את

החודש בראש חודש

פלא והפלא ראש חודש

נקרא מועד, אך בשום מקום

אינו מבואר על שם איזה נס

קבעוהו ליום טוב

טור בשם אחיו: י"ב ראשי

חודשי השנה הנקראים

מועדים הם כנגד י"ב שבטים

וכשחטאו בעגל ניתנו לנשים

צריך לקדש את החודש כדי

לגלות דעת,

שאינו אנו מאמינים ח"ו

בהנהגת המזלות כי אם

בהנהגת הקב"ה

בראש חודש אומרים במוסף:

"כתר יתנו לך ה' אלקינו",

להכתיר את הקב"ה שהוא

מנהיג את העולם

בני יששכר: בכל חודש שולט

צירוף אחד מיי"ב צירופי השם

הוי"ה, לכן חד"ש בגימטריא

י"ב פעמים הוי"ה

אריז"ל: במוסף לראש חודש

צריך לכוון בסיום הברכה

האמצעית הצירוף של השם

השייך לאותו חודש

בכוונת הצירוף אנו מגלים את

אמונתנו הפשוטה שהקב"ה

מנהיג את כל החדשים וכל

המזלות כרצונו